

4. Γιαννάκης Μάιος

Με τούς χαιρετισμούς
του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Δ. Γ. Κωνσταντίνου
Βουρ

Μέσα από τήν ζωντανή παράδοσι του "Εθνους, παράδοσι χρέους και θυσίας, προβάλλει τό φωτεινό όρδσημο του όλοκαυτώματος του Μάτση, μέ όλο τόν ανθρωπισμό τής φυλής.

Μιά ιδέα φωτίζει τό πέρασμα του μέσα στην ιστορία. Αύτή που στάθηκε πάντα ή πνευματική και ήθική δύναμι του 'Ελληνισμού. Οί "Ελληνες που τήν γέννησαν, τήν έθρεφαν και τήν ανάστησαν τήν χαρακτηρίσαν κλησι του θεού και ούσία τής ζωής, τήν αποκάλεσαν εύδαιμονία και εύφυχία, τήν ώνόμασαν 'Ελευθερία.

Μέ αύτή πραγματοποιειται ό ανθρωπισμός και συντηρεται ή ιστορική παράδοσι και διατηρεται ζωντανή ή φυχή και ή μήμη του "Εθνους μας, του μεγάλου "Εθνους των 'Ελλήνων.

Χάρις σ' αύτήν ή 'Ελληνική Κύπρος τό 1955 βάδισεν όρθια και άποφασιστική τό όρδο τής θυσίας και του έθνικού καθήκοντος. Μέ τό άδούλωτο πνεύμα της και τήν άλύγιστη φυχή της πραγματοποίησε τό θαύμα του έπικου τετράχρονου άγώνος της και έγραφε μέ τό αίμα της τό νεώτερο έπος τής φυλής. Και έθέρμανε μέ τήν ήρωική της αντίστασι και τά όλοκαυτώματα της τές 'Ελληνικές μας φυχές.

Γιατί μέσα στην άποάλινη και άλύγιστη φυχή των 'Ελλήνων βρισκεται ή μεγαλωσύνη τής φυλής. 'Επει μέσα φυλάττεται ή μεγάλη πρίστι του "Ελληνα στην έλευθερία και στές ήθικές αξίες τής ζωής, που χωρίς αυτές δέν αναπνέει και δέν ζει ό 'Ελληνισμός.

Αύτή ή μεγάλη πρίστι στην έλευθερία ώπλισε τόν ήρωα Κυριάκο Μάτση νά άγωνισθί "μέ τής καρδιάς τό πύρωμα" και νά γράφη μέ τό αίμα του τή μεγαλωσύνη τής ύπέροχης θυσίας του, που είναι ή ήθική, πνευματική και ανθρωπιστική παρουσία τής Κύπρου στό χώρο του 'Ελληνικού πολιτισμού, και έκφρασι ήθους και άρετής του 'Ελληνισμού τής Κύπρου.

Συνειδητός άγωνιστής και έδεολόγος μαχητής αισθανεται τήν ήθική σημασία του άγώνος και μέ άποφασιστικότητα άγωνίζεται για τό μεγάλο άνέβασμα που τόν καλεϊ. "Από μικρά παιδιά - γράφει σέ γράμμα του προς τους γονείς του τά Χριστούγεννα του 1957 - φούντωσε μέσα μας ή φλόγα και θέρριφε και μάς έσπρωξε σέ κάποια άνεβάσματα και σέ κάποιους όρδους, που είμαστε άποφασισμένοι νά τους περπατήσουμε ως τό τέλος...".

Καί βάδισε τό δρόμο τῆς ἐθνικῆς παράδοσης ὡς τό τέλος μέ Ἑλληνική ἀξιοπρέπεια καί ἔγινε ὁ ἴδιος ἐθνική παράδοσι, ἱστορία, μνήμη ζωντανή, φῶς καί δημιουργία.

Τῆ φωτεινῆ μνήμη τοῦ ἐκεικοῦ αὐτοῦ τέκνου τῆς Κύπρου τιμοῦμε σήμερα μέ τό ἐθνικό μνημόσυνο ποῦ τελοῦν τά ἐθνικοφρόνα σωματεῖα τοῦ Δικαίου, στή φιλόξενη γῆ τοῦ ὁποίου ὁ Μάτσης ἔγραφε μέ τό αἷμα του καί τόν ἡρωϊκό του θάνατο μιάν ἀπό τές λαμπρότερες σελίδες τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνος, συνεχίζοντας τήν παράδοσι τοῦ "Μολὼν Λαβέ" τοῦ Λεωνίδα καί τοῦ Γρηγόρη Λύξεντιου.

Μέ τή φλόγα τῆς ἀγάπης πρὸς τήν Ἑλλάδα στή φυχή του, μέ τήν ἀτσάλινη πίστι του στή ἰδανικά τῆς φυλῆς, μέ τήν ἀπόφασί του νά ἀγωνισθῆ καί νά ἀποθάνῃ γιά τήν ἐλευθερία τῆς Πατρίδας του, ὁ Κυριάκος Μάτσης ἀτένισε σέ βάθος ὀλόκληρη τήν ἱστορία τοῦ "Ἔθνους καί ἀντίκρουσε τήν Ἑλληνική του μοῖρα μέ τόλμη καί ἀρετή.

Μέ ὄριμη σκέψι, καθαρή ἐθνική συνείδησι, βαθύ ἰδεαλισμό, πραότητα καί ἡρεμία, καί ἔδολο πατριωτισμό, ὁ Μάτσης εἰσέρχεται μέ σταθερά καί ἀποφασιστικά βήματα στές τάξεις τῆς ΕΟΚΑ γιά νά προσφέρῃ τόν ἑαυτό του στή διάθεσι τῆς Πατρίδος του.

Μέ πλήρη συναίσθησι τῶν καθηκόντων ποῦ ἐπωμίζεται, μέ τή πλούσια ἐμπειρία ποῦ παίρνει ἀπό τήν ^{τοῦ ἔθνους} ~~κοινωνική~~ κοινωνική καί ἐθνική του δράσι εἰσέρχεται στό στρατόπεδο τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ΕΟΚΑ, ὄχι μόνον ἀπό τόν ἐνθουσιασμό καί τό σῆμα τῆς μεγάλης ὥρας ποῦ ἐσήμανε, ἀλλά ἀπό μιάν ἐσωτερική ἀνάγκη καί μιάν ^{ἑρῆ} ὑποχρέωσι, ποῦ βρισκόταν στή σωθικά του, χρόνια τώρα, καί ποῦ περίμενε νά μετουσιωθῆ σέ πρῶξι καί ἡρωϊσμό τῆς κατέλληλη στιγμῆς.

Ἀπό τά φοιτητικά του χρόνια νοιώθει τήν ἀνάγκη νά προσφέρῃ τές δυνάμεις του στόν ἀγῶνα γιά τήν ἐλευθερία τῆς Πατρίδος του καί ἐργάζεται πυρετωδῶς, μέ ζῆλο καί ἐνθουσιασμό, γιά τή προώθησι καί προβολή τοῦ Κυπριακοῦ καί μετέχει σέ ὅλες τές ἐθνικές ἐπιδηλώσεις τοῦ Πανεπιστημίου στή Θεσσαλονίκη.

Όμιλεῖ, διαφωτίζει, γράφει, κάνει επαφές, και μεταφέρει στην Ἑλλάδα τὴν κραυγὴ τῆς Κύπρου και τὴν ἀπόφασί της γιὰ ἐλευθερία.

Μετά τὴν ἀποπεράτωση τῶν σπουδῶν του ἐπιστρέφει στὴν Κύπρο και συνεχίζει τὴ κομπλευρη ἐθνικὴ και κοινωνικὴ του ὁρῶσι και τὸ 1955 βρῖσκειται μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι στὲς προεχωρημένες ἐπάλλξεις τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τῆς Πατρίδος του και μετουσιώνει σὲ πρῶξι τὰ ὄνειρα, τὲς προσδοκίες και τοὺς ἐθνικοὺς του ὄραματισμοὺς. Ἔτσι ἡ μεγάλη Στιγμὴ τῆς Κύπρου ποὺ ἡ ἀδοξωτὴ Ἑλληνικὴ της φυχὴ ὀρθώνεται ἀλύγιστη και ἀποφασιστικὴ γιὰ νὰ ἀγωνισθῇ ἐνάντια στὴ σιλαβιά και τὴν ὑποδοῦλωση.

Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1956 ὁ Μάτσης συλλαμβάνεται στὸ ἀγρόκτημα τοῦ Ἀχερά και μεταφέρεται στὴν Ὀμορφίτα ὅπου ἀντιμετωπίζει τὴ πρώτη φοβερὴ του δοκιμασία.

Μὲ φυχτικὸ σθένος και Ἑλληνικὴ ἀξιοπρέπεια δέχεται τὰ βασανιστήρια και τὲς ταπεινώσεις.

Δὲν δειλιᾷ μπροστὰ στὰ μαρτύρια και δὲν κἀμπτεται ἀπὸ τὴν ὑπερτάτη δοκιμασία. Αἱ δελεαστικὲς προτάσεις τοῦ Στρατάρχη Χάρτιγι ποὺ τὸν ἐπισκέπτεται στὰ κρατητήρια και τοῦ προσφέρει τὸ ὑπέρογιο ποσὸ τῶν πεντακοσίων χιλιάδων λιρῶν γιὰ νὰ τοῦ παραδώσῃ τὸν ἀρχηγὸ του Διγενῆ, παρέχουν τὴν εὐνορία στὸν ἥρωα τοῦ Πενταδακτύλου νὰ ἐκφράσῃ ὅλο τὸ μεγαλεῖο τῆς Ἑλληνικῆς του φυχῆς και νὰ φανερώσῃ μπροστὰ στὸν κατὰπληκτο Στρατάρχη τὸν ἀνθρωπισμὸ και τὸ ἦθος τοῦ ἀγῶνα τῶν Κυπρίων ἀγωνιστῶν.

Μὲ ἀσυγκράτητη τὴν ὀργὴ του ὁ Μάτσης κτυπᾷ τὸ χέρι του στὸ γραφεῖο και ἀφήνει νὰ βγῇ ἀπὸ τὴ φυχὴ του ἡ ἱστορικὴ και θαραλλέα του ἀπάντησι. "Ὄυ περὶ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιούμεθα ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς. Λυποῦμαι διότι μὲ ἔχετε προσβάλει". Και μὲ σταθερὰ βήματα ἐγκαταλείπει τὸν Στρατάρχη και βαδίζει πρὸς τὸ κελλί τοῦ μαρτυρίου του.

Μέ τέτοια γενναιότητα ψυχής ο Μάτσης αντιμετώπιζει την πρόκληση. Μέ τέτοια ζωντανή καρδιά αντιρροφεί την έννοια της ελευθερίας, που είναι τό πάθος και η ζωή του.

"Όλη η ιστορία της φυλής με τές παραδόσεις και τούς θρύλους της, ζωντανεύει μπροστά του και τόν καλεῖ στη συνέχισι τοῦ ἀγῶνος. Καμμία δύναμι δέν μπορεῖ νά σταματήσῃ πειά τήν ἡρωϊκή του πορεία. Κανένα ἐμπόδιο, οὔτε και τὰ συρματοπλέγματα τῶν Κρατητηρίων, μπόρεσαν νά συνθλίψουν τήν ἀπόφασι του γιά ελευθερία.

Δραπετεύει ἀπό τὰ Κρατητήρια τῆς Κοινοτριμιθιάς και βρίσκειται και πάλι στήν ἐμπροσθοφυλακή τοῦ ἀγῶνος.

Οἱ καταπράσινοι κάμποι και τὰ βουνά τῆς Κερήνειας δέχονται τόν παλμό τῆς ψυχῆς του και τό τραγούδι τῶν ἡρωϊσμῶν του.

Ὁ Πενταδάκτυλος, ἡ Λάπηθος, ὁ Καραβάς, τό Κάρι, τό Δίκωμο φιλοξενοῦν στά τμημένα τους χώματα τόν ἡρωϊσμό και τὰ κατορθώματα του. Κι ἀναπνέουν βαθειά τήν ἀνάσα τῶν ἀγῶνων του και τό μεγαλεῖο τῆς θυσίας του.

Στά ἀγιασμένα χώματα τοῦ ἡρωϊκοῦ Δικώμου, ἐδῶ που βρισκόμαστε σήμερα, ἡ ιστορία τῶν ἀγῶνων τοῦ Κυριάκου Μάτση τέλειωσε με τόν ἡρωϊκό του θάνατον, που εἶναι μήνυμα πίστεως, φωνή ελευθερίας και προσταγή καθήκοντος. Ἐδῶ σ'αὐτό τόν ἱερό χῶρο ὁ Κυριάκος Μάτσης δίδει τήν ἠθική και πνευματική μάχη τῆς Ἑλληνικῆς Κύπρου χωρίς ἐνδοιασμό και χωρίς τήν ἔγνοια τοῦ θανάτου. Μέ τό ἅγιο αἷμα του γράφει τό μεγάλο ἐπίλογο τῆς ιστορίας του, που εἶναι ἡ συνέχεια και ἡ συνέπεια τῆς ιστορίας τῶν Ἑλλήνων.

"Ἄν θά βγῶ θά βγῶ πυροβολῶντας".

Ὁ Κυριάκος Μάτσης ἀπήντησε με τήν γνώριμη φωνή τῆς ιστορίας και τό ἀδόουλο πνεῦμα τῆς ἀγωνιζομένης Κύπρου.

Τό ὄλοιαύτωμα τοῦ Μαχαιρᾶ συνεχίζεται στό Δίκωμον.

Τό Δίκωμον γίνεται χῶρος ^{ἔροικαντάρας} ~~ἔροικαντάρας~~ και Ἑλληνικῆς ἀρετῆς και φιλοξενεῖ στά χώματα του μέαν ὀλόκληρη ἱστορία ἔπους και θυσίας, τήν ἱστορία τῆς ψυχῆς και τοῦ πνεύματος τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου.

Αυτή είναι η μοίρα μας εάν 'ελλήνων να δίνουμε κάθε τόσο με τό αίμα μας την ιστορική παρουσία μας στο χώρο των ήθικων αξιών, άφευκτη μάρτυρα της έθνικης αυτοχθής μας και της πίστης μας στο ιδανικό της έλευθερίας.

Ο Κυριάκος Η άτσης θρθιος έρχισε τον άγώνα του την 1ην 'Απριλίου του 1955 και θρθιος τον τέλειωσε την 19ην Νοεμβρίου του 1958 εάν αξιος Παραθωνοδρόμος παραδίθων σε μας και στές έπερχόμενες γενεές τη δάδα της έλευθερίας και της 'ελλάδος, εως και δύναμι άκταμάχητη στον δίκαιον άγώνα μας που δεν έχει άκόμη φθάσει σε άτσιο τέρμα.

Τό εως της θυσίας του είναι η διαθήκη που άφήνει στο σημερινό και αύριανό 'ελληνισμό της Κύπρου. Μιά διαθήκη που έγράφη με τό πολύτιμο αίμα του, τό άδούλωτο πνεύμα του και την έλευθερη ψυχή του. Μιά κληρονομία χρέους και καθήκοντος προς τά άθάνατα ιδεώδη του 'ελληνισμού, που πρέπει να άποτελούν τά πνευματικά και ήθικα θεμέλια του έθνικου μας βίου.

Με τό έθνικό τουτο μνημόσθνο άπτιλούμεθρο τιμής και έκφράζουμε την εύγνωμοσύνη μας προς τον έκλεκτό ήρωα της Πατρίδος μας που 'επεσε μαχόμενος ήρωικά για τη δική μας έλευθερία και τη δικαίωση των άγώνων της 'ελληνικής Κύπρου. Και άντλούμε δύναμι και άγωνιστικό ερδνημα από την ήθικήν άκτινοβολία της θυσίας του κατά τές σημερινές δύσκολες στιγμές της ιστορίας μας.

Αί σημερινές δοκιμασίες δεν μας λυγίζουν. Θα παραμείνουμε στον ζωτικόν αύτόν 'ελληνικό χώρο ως θυσία, ως άρετή, ως παράδοσι άνθρωπισμού, ως βίως 'ελληνικόν, φως άγωνιστικής άξιοπρέπειας.

Θά άντιτάξουμε όλο τό άγωνιστικό μας ερδνημα ένάντια σε οίσεθήποτε έπιθούλες και προσπάθειες για την έπιβολή λύσεων άπαραδέκτων και άντιδημοκρατικών.

Θιάσθήποτε διαιρετική λύσι είναι παντελως άπαραδέκτη και άνεπιθύμητη διότι άντίκειται προς τές διεθνως παραδεδεγμένες δημοκρατικές άρχές και δεν θα άποτελή βιώσιμη κατάστασι αλλά θα φέρη τό σπόρο νέας κρίσεως χειρότερης των σημερινών.

Ο Κυπριακός λαός κυρίαρχος των ^{τυχών} εκυχών και του μελλοντος του πιστεύει σε μία δίκαιη και δημοκρατική λύσι του πολιτικου του προβλήματος που να έξασφαλίζη μόνιμη είρηνηκή συμβίωσι μετά των Τουρκοκυπρίων και να θέτη τέρμα σε τυχόν μελλοντικές διενέξεις.

Ο Κυπριακός λαός σταθερά προσηλωμένος στές παραδόσεις του και στα ιδανικά της είρήνης, δικαιοσύνης και δημοκρατίας θα άγωνεσθί διά τη κατίσχυσι του δικαίου άγώνος του και δεν θα παύση άγωνιζόμενος διά μία μόνιμη και σταθερή λύσι βάσει των διεθνως παραδεδεγμένων άρχών της δημοκρατίας, άντιτάσων όλη τη δύναμι της ψυχής του σε κάθε λύσι διαιρετική, άντι-

δημοκρατική και ανελεύθερη.

Απαραίτητοι προϋποθέσεις δια τήν επίτευξιν μιᾶς δικαίας και δημοκρατικῆς λύσεως εἶναι ὑψηλόν ἀγωνιστικόν φρόνημα και ἐνότης, ὁμόμοια και σύμπνοια τοῦ λαοῦ γύρω ἀπό τήν ἐθνική του ἡγεσία.

Ἡ γενύρωσι τῶν παθῶν, τῶν προσωπικῶν ἀντιθέσεων και ἄλλων διαφορῶν εἶναι σ' ἡμεῖρα ἀνάγκη ἐθνική.

Ὁ Κυπριακὸς ἀγὼν διεύχεται σήμερον κρίσιμες στιγμῆς.

Ἡ διαίρεσι και ὁ διασμός τοῦ λαοῦ προάγουν τήν διχοτόμησι, εἶναι σύμμαχοι διαίρεστικῶν λύσεων και ἐνθαρρύνουν τήν Τουρ- κική ἀδειαλλαξία.

Ἰπεράνω ὅλων, ὑπεράνω οἰασθήποτε ἀντιθέσεως και πικρίας προέχει τὸ ἐθνικόν συμφέρον.

Εἶναι ἡ ὥρα πού ἐπιβάλλει ἐθνικήν περυσυλλογήν και περίσκεψιν.

Ἰσχυρόν και ἀδαιρέτον ἐσφτερικόν μέτωπον παρέχει τῆς προϋποθέσεις γιά μιᾶ σταθερά ἀντιμετώπισι τοῦ Κυπρια- κοῦ προβλήματος και ~~ἡ~~ ~~π~~ ~~ρ~~ ~~ο~~ ~~β~~ ~~λ~~ ~~η~~ ~~μ~~ ~~α~~ ~~τ~~ ~~ο~~ ~~ς~~ ~~π~~ ~~α~~ ~~ρ~~ ~~έ~~ ~~χ~~ ~~ε~~ ~~ι~~ ~~ε~~ ~~ἰ~~ ~~ς~~ ~~τ~~ ~~ή~~ ~~ν~~ ~~ἐ~~ ~~θ~~ ~~ν~~ ~~ἰ~~ ~~κ~~ ~~ή~~ ~~μ~~ ~~α~~ ~~ς~~ ἡγεσία τήν εὐχέρεια και τή δυνατότητα νά σταθεροποιήση διεθνῶς και ἐσωτερικῶς τή θέσι της δια μιᾶν λύσιν δημοκρατι- κήν και δικαίαν.

Αὐτήν τήν ζωτικήν ἀνάγκην καλεῖται ὁ πατριωτικὸς Κυπριακὸς λαὸς, νά συνειδητοποιήση.

Τοῦτο ἐπιβάλλει τὸ ἐθνικόν συμφέρον, ἡ σοβαρότης τοῦ προβλήματος μας, και ἡ ἀνάγκη ἐπεβιώσεως μας ὡς λαοῦ μέ ἱστορική παράδοσι και ἀποστολή.

Ἡ ἐσωτερική ἐνότης τοῦ Κυπριακοῦ μετώπου ἀποτελεῖ τήν αὐτοἰμυναν μας ἔναντι τῶν ἐκκενρῶν και κρυφίων ἐχθρῶν τῆς κορείας μας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐνεραστής τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ, δια τῶν τελευταίων διεθνῶν ἐπάφῶν του ἔχει θέσει τὰς βάσεις δια μιᾶν δημοκρατικήν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Αὐτήν τήν προσπάθειαν ἔς ἐνδυναμώ- σουμε και ἀξιοποιήσουμε, παραμερίζοντες τήν ἐσωτερικήν διαμάχην.

Ὁ μαρτυρικός θάνατος τοῦ Κυριακοῦ Νέστη μᾶς καλεῖ εἰς θυσίας και γενυάικας ἀποθέσεις.

Τὸ ὄλοναύτωμα τοῦ Δικώμου, ἱστορικόν ὄρδσημον τοῦ Ἕθνους, εἶναι χῶρος φρονηματισμοῦ, ἀρετῆ και ἀνθρωπισμός ἀξιοπρέπεια και φῶς. Εἶναι ~~ἡ~~ ~~π~~ ~~ρ~~ ~~ο~~ ~~β~~ ~~λ~~ ~~η~~ ~~μ~~ ~~α~~ ~~τ~~ ~~ο~~ ~~ς~~ ~~π~~ ~~α~~ ~~ρ~~ ~~έ~~ ~~χ~~ ~~ε~~ ~~ι~~ ~~ε~~ ~~ἰ~~ ~~ς~~ ~~τ~~ ~~ή~~ ~~ν~~ ~~ἐ~~ ~~θ~~ ~~ν~~ ~~ἰ~~ ~~κ~~ ~~ή~~ ~~μ~~ ~~α~~ ~~ς~~ ζωντανὸς χῶρος πού δια- φυλάττει και ἀποφασίζει τήν ἐλευθερία μας.